

Ετερόλογη γονιμοποίηση & παρένθετη μητρότητα: ηθική αξιολόγηση

/ [Πεμπτούσια](#)

Η ετερόλογη γονιμοποίηση θεωρείται ηθικά απαξιωτική και απαράδεκτη πρακτική η οποία αποκλίνει από τις διατάξεις και τις αρχές περί γάμου του γραπτού και άγραφου Νόμου, ταυτίζεται με τη μοιχεία, ως πρακτική υποκαθιστώσα τον ένα σύζυγο με το δότη και συντελούσα στη γέννηση τέκνου γενετικά συγγενούς με τον ένα γονέα και δεν είναι δυνατόν ν' απαλλαγεί από την έννοια της αμαρτίας με τη δικαιολογία της συγκατάθεσης του συζύγου[1].

**Συνεχίζουμε την παρουσίαση σε σειρά άρθρων της μελέτης σχετικά με την Παρεμβατική Γονιμοποίηση της καθηγήτριας Μ.Ε. και θεολόγου, Χαρίκλειας Φωτοπούλου. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου το οποίο κατατέθηκε στο ΕΑΠ ως μεταπτυχιακή - διπλωματική εργασία με επιβλέποντες τους κ. Ν. Κόϊο και Ντ. Αθανασοπούλου*

Η θεώρηση αυτή συνδέεται με την παραβίαση του θελήματος του Θεού «καί ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία» (Ματθ. 19, 6) και την αλλοίωση του μυστηρίου του γάμου, καθώς με τη παρέμβαση του/της

δότη/τριας διασπάται η εντός του γάμου κοινωνία των συζύγων και των γονέων με τα παιδιά τους[2]. Τη διάσπαση αυτή εντείνει η γνωριμία ή συγγένεια με το δότη/τρια αλλά και η ειδωλοποίηση του δότη/τριας[3]. Επίσης, συνδέεται με την αλλοίωση και διάσπαση της πατρότητας και της μητρότητας ένεκα της γέννησης παιδιών, που δεν έχουν βιολογική σχέση με κανένα σύζυγο ή έχουν με τον ένα και υιοθετούνται από τον άλλο καθώς και με το ενδεχόμενο να δημιουργήσουν τα παιδιά αυτά μελλοντική αιμομικτική σχέση με ετεροθαλείς αδελφούς προερχόμενους από μόνιμα χρησιμοποιούμενους άγνωστους δότες[4] ή να επιβαρυνθούν με μια κρίση αυτοσυνειδησίας και άφθονο ψυχικό πόνο από την πιθανή αποκάλυψη ή ανακάλυψη της καταγωγής τους κι ενδεχομένως να εμφανίσουν επιθυμία απομάκρυνσης από την οικογενειακή εστία.

Στους λόγους της ηθικής απαξίωσης της ετερόλογης γονιμοποίησης προστίθενται η ικανοποίηση του εγωισμού και του ωφελιμισμού των γονιών, η ανατροπή της έννοιας του φυσιολογικού και κοινωνικά αποδεκτού και η αδικία που διαπράττεται σε βάρος των παιδιών, όταν μοναχικοί άνδρες και μοναχικές γυναίκες, που δεν θέλουν τη δέσμευση του γάμου ή την εκτός γάμου σχέση, μετεμμηνοπαυσιακές γυναίκες που καθυστέρησαν το γάμο και την τεκνοποίηση, έχασαν το παιδί τους μετά την εμμηνόπαυση ή βρίσκονται σε δεύτερο γάμο ή συμβίωση ή ομοφυλόφιλα ζευγάρια αποκτούν παιδιά μέσω ετερόλογης γονιμοποίησης[5]. Τα παιδιά αυτά έρχονται στον κόσμο για να εκπληρώσουν ανάγκες και ελλείψεις των γονιών[6] και υποχρεώνονται να ζουν σε περιβάλλον που τους επιβλήθηκε χωρίς να ερωτηθούν και χωρίς να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες τους, τα συμφέροντά τους και η ψυχική τους υγεία[7]. Η αδικία που διαπράττεται σε βάρος των παιδιών στις περιπτώσεις αυτές οδήγησε τη Ρωσική Εκκλησία να καταδικάσει κάθε εφαρμογή των τεχνικών παρεμβατικής γονιμοποίησης εκτός της ευλογημένης από το Θεό οικογένειας ως μορφή θεομαχίας, που πραγματοποιείται με πρόσχημα την προστασία της αυτονομίας και της ελευθερίας του ανθρώπινου προσώπου[8].

Απαξιώτικη και ηθικά απαράδεκτη χαρακτηρίζεται και η παρένθετη μητρότητα, η οποία, αν και διακρίνεται από την ισοδυναμούσα με μοιχεία παλιότερα εφαρμοζόμενη μίσθωση γυναίκας για να συλλάβει με το σύζυγο παιδί[9], προβάλλεται ως σημαντικό εμπόδιο για την ανεπιφύλακτη ηθική αποδοχή της παρεμβατικής γονιμοποίησης, διότι δημιουργεί σοβαρά ηθικά προβλήματα και σοβαρές ηθικές επιφυλάξεις ως πρακτική απορρέουσα από την εγωιστική επιθυμία απόκτησης τέκνου με οποιοδήποτε κόστος, υποβαθμίζουσα και εμπορευματοποιούσα το ανθρώπινο πρόσωπο[10].

Τα ηθικά προβλήματα και οι ηθικές επιφυλάξεις συνδέονται με το ότι η πρακτική της παρένθετης μητρότητας διασπά τη μητρότητα σε γενετική (γυναίκα που δίνει το ωάριο), φυσική (γυναίκα που κυοφορεί και γεννά), κοινωνική (γυναίκα που

μεγαλώνει και ανατρέφει), περιπλέκει τις σχέσεις των μελών της οικογένειας, ιδιαίτερα στην περίπτωση που η παρένθετη μητέρα είναι αδερφή ή μητέρα της γυναίκας με φυσική αδυναμία κυοφορίας[11] και εμπεριέχει το ενδεχόμενο να διαταραχθεί η οικογενειακή συνοχή, καθώς με τη μεσολάβηση της παρένθετης μητέρας ανάμεσα στο ζεύγος μπορεί να διασπαστεί η συζυγική σχέση και ενότητα [12] και να παραμείνει εύθραυστη και μετά την παράδοση του παιδιού[13] κι ακόμη να οδηγηθεί σε εξασθένηση και αμφισβήτηση η σχέση γονέων και παιδιού[14]. Τα ενδοοικογενειακά αυτά προβλήματα πλήττουν κυρίως την ψυχική υγεία, τη συναισθηματική ισορροπία, την ευημερία και την ευτυχία του παιδιού που γεννιέται με τη μεσολάβηση της παρένθετης μητέρας, ενώ η ασυνήθιστη δομή της οικογένειας που δημιουργείται διαμορφώνει στο παιδί το αίσθημα της διαφορετικότητας και επηρεάζει την κοινωνική του ζωή.

Τα ηθικά προβλήματα και οι ηθικές επιφυλάξεις που δημιουργεί η παρένθετη μητρότητα συνδέονται με τις επιπτώσεις αυτές στο παιδί αλλά και με τις επιπτώσεις στην παρένθετη μητέρα, στην οποία είναι δυνατόν να υπάρξει ψυχική και συναισθηματική διαταραχή καθώς μια δικαστική απόφαση δεν μπορεί να διακόψει τον βιολογικό και συναισθηματικό δεσμό μητέρας - παιδιού, που αναπτύσσεται κατά την κύηση[15] και την παιδαγωγία του παιδιού, που ξεκινά η μητέρα με τα προσωπικά της βιώματα από τη στιγμή της σύλληψης[16]. Επιπλέον, συνδέονται με τον κίνδυνο οικονομικής εκμετάλλευσης της παρένθετης μητέρας ή του ζεύγους, ιδίως όταν η επιλογή της πρακτικής αυτής γίνεται για λόγους αισθητικών, επαγγελματικών ή αποφυγής του βάρους της κύησης και του τοκετού [17] καθώς και με το ενδεχόμενο να γεννηθεί παιδί ανεπιθύμητο λόγω ασθένειας ή αναπηρίας, αλλαγής γνώμης, χωρισμού ή θανάτου του ζεύγους[18].

[συνεχίζεται]

[1] Ε. Μαντζουνέας, *Τεχνητή γονιμοποίηση και ορθόδοξος Ελλάς, Εισήγηση στην επιτροπή Νομοκανονικών ζητημάτων της Εκκλησίας της Ελλάδος (Αθήνα 1982).*

[2] Β. Φανάρας, *ό.π.*, σελ. 153.

[3] Στ. Καρπαθίου, *ό.π.*, σελ. 317.

[4] Γ. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική II²*, (Θεσσαλονίκη 2010), σελ. 587, 588.

[5] Χρ. Παρασκευαΐδης, (Αρχιεπ. Αθηνών), «*Η ζωή δώρο του Θεού. Θεολογία και Βιοηθική*» (Ιάσιο 2003)

[6] Στ. Καρπαθίου, *ό.π.*, σελ. 319.

[7] Χρ. Παρασκευαΐδης, (Αρχιεπ. Αθηνών), «*Η ζωή δώρο του Θεού. Θεολογία και Βιοηθική*» (Ιάσιο 2003)

[8] Οι αρχές του κοινωνικού δόγματος της Ρωσικής ορθόδοξης Εκκλησίας, διαδικτυακός τόπος: <https://mospat.ru/gr/documents/social-concepts/> (ανάκτηση 25-01-2013)

[9] Β. Φανάρας, ό.π., σελ. 146-149.

[10] Αν. Μαράς, «Σύγχρονα ζητήματα οικολογίας και βιοηθικής», στο: Σπ. Αθανασοπούλου κ.ά. Ορθοδοξία και [Μετα-] Νεωτερικότητα, τ. Γ', (Πάτρα 2008), σελ. 171.

[11] Γ. Κατσιμίγκας, Στάση και απόψεις των επαγγελματιών υγείας απέναντι στα ζητήματα της σύγχρονης γενετικής μηχανικής στον άνθρωπο, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα 2009, σελ. 47-48

[12] Γ. Μανταρίδης, Χριστιανική Ηθική II², (Θεσσαλονίκη 2010), σελ. 584.

[13] Β. Φανάρας, ό.π., σελ. 147.

[14] Ειδική επιτροπή βιοηθικής, βασικές θέσεις επί της ηθικής της Υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, διαδικτυακός τόπος: http://www.bioethics.org.gr/03_b.htm#5 (ανάκτηση 08-01-2013)

[15] Γ. Κατσιμίγκας, Στάση και απόψεις των επαγγελματιών υγείας απέναντι στα ζητήματα της σύγχρονης γενετικής μηχανικής στον άνθρωπο, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα 2009, σελ. 48

[16] Αν. Καλλιάτσος, Ό πατήρ Πορφύριος, ό διορατικός, ό προορατικός, ό ίαματικός, (Αθήνα 1992), σελ. 27.

[17] Ν. Μητσόπουλος, Επιτεύγματα της συγχρόνου Γενετικής Ηθική θεώρησις³, (Αθήνα 1990), σελ. 21, 22.

[18] Εμ. Παναγόπουλος, Αναπαραγωγική Τεχνολογία Προβληματισμοί και Διλήμματα, Η Δράσις μας 328, σελ. 172-174.